

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение

Хорум-Дагская средняя общеобразовательная школа

Рассмотрено,

на заседании ШМО

Протокол № 1 от 31.08. 2023г

Рук-ль ШМО Монгуш / Монгуш С.И

Согласовано

зам.дир по УВР

Монгуш /Монгуш А.А./

« 31 » 08. 2023г

Утверждено

приказом директора школы

№ 1 от 31.08.2023г

/Ооржак Р.Э

Рабочая программа
внеурочной деятельности
Лингвистический анализ текста/
Созуглелдин лингвистиктиг сайгарылгазы
2023-2024 учебный год

Класс: 10-11

КАЛЕНДАРЬ-ТЕМАТИКТИГ ПЛАННААШКЫН

Календарь-тематиктиг планнаашкынны (КТП) башкы ажыл-чорудулгазынын, уг-
шии, уругларнын, сонуургалынын, болгаш кадыкшылынын байдалынга дууштур,
белу^кг^{ен} дээш оон-даа еске аргалар-биле ескертип ажылдап болур. КТП- ни
боттандыарда, электроннуг (чурагайлыг) еереди́лге курлавырларын ажыглаарынын
аргаларын кичээнгейге алып, еереди́лге-методиктиг материалдарны (мультимедийлиг
программатор, электроннуг номнар болгаш пособиелер, электроннуг библиотекалар,
виртуалдыг лабораториялар, оюннуг программатор, еереди́лгениң чурагайлыг
курлавырларынын чыындызы) бар, белеткеп каан курлавырга даяныр, ол ышкаш башкы
боду чогаадып тургузуп алгаш ажыглаар.

ТЕМАЛЫГ ПЛАННААШКЫН
10 класс (34 шак)

Блок	Тема (ооц иштинче кирип турар билиглер)	Шак саны ниити б/ш тема аайы- биле	©ереникчилерниц ажил-чорудулгазының хевирлери
Дыл дугайында ниити билиглер	Дыл дугайында ниити билиглер	Ниити шагы - 4	
	Дыл болгаш ниитилел. Дыл болгаш культура	1	Тыва дыл - тыва чоннуц национал дылы, ооц ужур-дузазын, кол хҮлээлгелерин таныштырар.
	ТҮрк дылдарның аразында тыва дылдың туружу	1	«ТҮрк дылдарның белҮҮ» деп билиг-биле таныштырар.
	Эртеги тҮрк руниктиг бижиктиц тураскаалдары	1	Эртеги тҮрк руниктиг бижиктиц тураскаалдарының дугайында медээ- биле таныштырар.
	Тыва дылдың ажыглаттынып турар хевирлери	1	Литературлуг тыва дылдың нормалары-биле таныштырар. Девискээр талазы-биле тыва дылдың сес курлавырының ылгалдары-биле таныштырары.
	<i>Хыналда диктант.</i>		Чогаадыкчы болгаш хыналда ажилдар.
	<i>Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг</i>		Хыналда диктант. Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг «Эжишкилер найыралы эртин дагны тургузар (Россия биле Тываның чижээнге)». Чогаадыг «Тыва дыл - мээң терээн дылым!»
Фонетика. Орфоэпия. Орфография	Фонетика. Орфоэпия. Орфография	Ниити шагы - 6	
	Фонетика, графика, орфоэпия, орфографияга катаптаашкын	1	Сестуч адалгазын болгаш лексиктиг утказын ылгаар.
	Чугаа агымынга Үннерниц ескерлири. Ажык Үннерниц ескерлишкиннери	1	Чугаа агымынга Үннерниц ажыглаттынарын сайгарар. СезҮглелден ек-биле адаар ажык Үннерни тывар.
	Ажык эвес Үннерниц ескерлишкиннери	1	Сингармонизм дҮРҮмнеринге чагыртпайн баар таварылгаларлыг сестерни сезҮглелден тывар. Ажык эвес Үннерниц туруш талазы-биле ескерлишкиннерин тайылбырлаар. Долу болгаш долу эвес ассимиляцияны ылгаар; диссимиляцияны танып

	Шын адалганың нормалары.	1	билир. Тыва дылда метатезаны таныштырар.
	Тыва орфографияның принциптери	1	Сестуц фонетиктиг сайгарылгазы.
	Слог. Тыва дылда ударение.	1	Литературлуг шын адалга нормалары, тыва дылда ударениениң хевирин таныштырар.
	<i>Хыналда диктант. Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг</i>		беренип эрткен орфограммаларны танып билир, сестерниң шын бижилгезин тайылбырлаар. Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Хыналда диктант. Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг «Тыва дыл ХҮНҮН мээң билип турарым». Телевилел «Тыва дылда ек-биле адаар ажык Үннер».
Лексика болгаш фразеология	Лексика болгаш фразеология	Ниити шагы - 6	
	Тыва дылдың сес курлавырының дугайында билиг	1	Тыва дылга лексиканың болгаш фразеологияның ужур-дузазын билир. Тыва дылдың сес курлавырының дугайын билир.
	Сес болгаш ооц уткалары.	1	Сес - лексикологияның ееренир кол кезии (единицазы) деп ЧҮҮЛДҮ билир.
	Лексиканың тывылган угу. Тыва дылдың лексиказының ажыглалы	1	Сестуц лексиктиг утказын тодарадыр, лексиктиг утка биле билигниц аразында ылгалын аңгылаар. Сестуц уткаларын ылгаар.
	Тыва ономастика болгаш ооц онзагайы	1	Чацгыс болгаш хей уткалыг сестерни ылгаар.
	Тыва лексикография	1	Доора болгаш кежҮрген уткалыг сестерниң тыптыр аргаларын ылгаар. СезҮглелден синонимниг, антонимниг одуругларны болгаш омонимнерни танып билир. Сестернин утка аайы-биле каттыжарының дугайын билир.
	Тыва дылдың фразеологизмнери.	1	Лексиканың тывылган угун билир: ниити тҮрк, чицгине тыва болгаш Үлегерлээн сестер.
	<i>Хыналда диктант. Словарьлыг диктант</i>		Лексиканың ажыглалының аайы-биле белҮктерин аңгылап билир. Терминнерни чугаага ажыглаар.
	<i>Телевилел «Сээң адың болгаш сен»</i>		Табу болгаш эвфемизмнерни ылгаар, оларны чугаага ажыглап билир. Чоннуц ёзу-чацчылдарын сагыыр: <i>адыг - мажсаалай, чымчак базар,</i>

	Телевилел «Эргижирээн сестерниц борҮНрҮ ХҮНде ажыглалы»; «Хуу 4Үе аттарының ниити 4Үе аттарынче шилчий бээри»		хайыракан, чоорганныг, кара ЧҮве, тайга ээзи, чер кулак - эвфемизм. Тыва ономастиканың белҮктерин чугаага ажыглаар: антропоним, топоним, зоонимнер.
	Словарьлыг диктант		Лингвистиктиг словарьлар, энциклопедиялар-била ажылдаар. Фразеологизмнерниц утказын билир, идиома болгаш фразеологтут каттыжышкыннарны ылгаар, чугааның байдалын барымдаалап, оларны ажыглаар. СезҮглелден фразеологизмнерни таныыр, уткаларын тайылбырлаар, синонимнерин тывар. Фразеологизмнерниц синонимниг одуруглар тургузарынга киржилгезин билир, оларны орус дылче очулдуар. Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Хыналда диктант. Словарьлыг диктант. Угаап боданышкын хевиринге чогаадыг «Хуу аттар делегейинге». Телевилел «Сээц адың болгаш сен». Бердинген тема ёзугаар харылзаалыг чугаа тургузар. Телевилел «Эргижирээн сестерниц бегунгу хҮнде ажыглалы»; «Хуу чҮве аттарының ниити чҮве аттарынче шилчий бээри».
Морфемика болгаш морфология	Морфемика болгаш морфология	Ниити шагы - 12	
	Сес тургузуу болгаш сес чогаадылганың дугайында билиг	1	Сес тургузуу, чогаадылганы болгаш морфология дугайында теорияны билир.
	Сес чогаадыр аргалар. Лексика-семантиктиг арга	1	Сес чогаадыр лексика-семантиктиг, морфологтут, синтаксистиг, морфолог-синтаксистиг аргаларны билир.
	Морфологтут арга.	1	Аббревиация, калька аргаларын билир.
	Синтаксистиг арга	1	Конверсия, изоляция аргалары.
	Морфолог-синтаксистиг арга	1	Сестуц морфемниг сайгарылганы кылыр.
			Чугаа кезектерин аңгылаарының барымдааларын билир.
			Аттыг чугаа кезектериниң ниити демдектерин, синтаксистиг хҮлээлгелерин аңгылаар.

	Аббревиация болгаш калька аргазы.	1	Тускай чугаа кезектериниц лексика-семантиктиг белҮктерин ылгаар. Тускай чугаа кезектериниц грамматиктиг хевирлерин ылгаар.
	Конверсия болгаш изоляция аргалары.	1	Аас болгаш бижимел чугаага кылыг сезҮНҮЦ хевирлерин, ат орнун, наречиелерни шын кылдыр ажыглаар, дылдыц нормаларын сагыыр.
	Морфология. Морфологияга ниити катаптаашкын.	1	Дузалал чугаа кезектериниц онзагайын тодарадыр. Чугаа кезектериниц морфологтуг сайгарылгазын кылыр.
	Тускай чугаа кезектериниц грамматиктиг уткалары, грамматиктиг хевирлери	1	Аас болгаш бижимел чугаага морфология биле орфографияныц аразында харылзаазын сагыыр.
	Тускай чугаа кезектериниц синтаксистиг хҮлээлгелери	1	Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Немелде онаалгалыг диктант. Словарьлыг диктант.
	Дузалал чугаа кезектери	1	Чурумал хевиринге чогаадыг «Залог болгаш вид хевирлериниц ужур-дузазы».
	Чугаа кезектериниц морфологтуг сайгарылгазы	1	Немелде онаалгалыг эдертиг. Шинчилел ажылы «Междометие болгаш Үн еттунер сестер».
	<i>Немелде онаалгалыг диктант. Словарьлыг диктант.</i>		
	<i>Немелде онаалгалыг эдертиг Шинчилел ажылы «Междометие болгаш Үн отт]нер сестер»</i>		
Чугаа. Чугааныц стили	Чугаа. Чугааныц стили	Ниити шагы - 6	
	Дыл болгаш чугаа. Чугаа чорудулгазыныц хевирлери	1	Дыл болгаш чугаа деп билиглерниц уткаларын тодарадыр, кызыгаарлаар. Чугаа чорудулгазыныц хевирлерин, черин (туружун) болгаш байдалын
	Харылзажылганыц хевирлери	1	ацгылаар. Аас болгаш бижимел чугаа чорудулгазыныц кол элементилерин ылгаар,
	Чугааныц ацгы-ацгы байдалдары	1	оларны ацгылаар. Чугаа чорудулгазыныц хевирлери: когнитивтиг, эмоционалдыг,
	Функционалдыг стильдер	1	

	СезҮглелдиц стилистиктиг сайгарылгазы	1	мотивациялыг. Чугааныц ацгы-ацгы байдалдары. Монолог болгаш диалогту ылгаар. Стильдерниц ылгавырлыг талаларын ацгылаар, ажыглаттынар черин болгаш сорулгазын тодарадыр. Стильдерни ацгылаар: албан-херек, парлалга, эртем, чугаа, чечен чогаал. Ажылдап кылган телевилелдиц тҮЦнелин бижимел-биле айтыр, чыгдынган материалдарны ажыглап тургаш, презентацияга коргузер. Доклад, аннотация, тезистер, конспект, рецензия, реферат бижиир. Бердинген сезҮглелдерниц стиль талазы-биле эдилгезин кылыр. СезҮглелдиц стилистиктиг сайгарылгазын кылыр. СезҮглелдиц стилин, ооц ылгавырлыг демдектерин айтыр. Тыва дылдың электроннуг корпусу-биле ажылдаар; сезҮглелди эде тургузар; кол болгаш ийи чергениц медээлерин ацгылаар. СезҮглелдиц стилистиктиг сайгарылгазын кылыр. Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Немелде онаалгалыг диктант. Эдертиг. Кайы-бир стильдиц материалдарынга даянып, кластер тургузар. БелҮк-биле ажылдың хыналдазы «Тыва дылда чугаа стильдери» (тыва улустуц тоолдарынга даяныр).
	СезҮглелди чаартырының хевирлери	1	
	<i>Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар.</i> <i>Немелде онаалгалыг диктант.</i>		
	<i>Эдертиг</i>		
	<i>Кластер</i>		
	<i>БелҮк-биле ажыл «Тыва дылда чугаа стильдери»</i>		

ТЕМАЛЫГ ПЛАННААШКЫН
класс (68 шак)

Блок	Тема (ооц иштинче кирип турар билиглер)	Шак саны ниити б/ш тема аайы- биле	©ереникчилерниц ажил-чорудулгазының хевирлери
Дыл дугайында ниити билиглер	Дыл дугайында ниити билиглер	Ниити шагы - 5+2	
	Дыл болгаш ниитилел	1	Тыва дыл - тыва чоннуц национал дылы, ооц ужур-дузазын, кол хҮлээлгелерин таныштырар. «Түрк дылдарның белҮҮ» деп билиг-биле таныштырар. Эртеги түрк руниктиг бижикиц тураскаалдарының дугайында медээ-биле таныштырар. Литературлуг тыва дылдың нормалары-биле таныштырар. Девискээр талазы-биле тыва дылдың сес курлавырының ылгалдары-биле таныштырары. Чогаадыкчы болгаш хыналда ажилдар. Хыналда диктант. Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг «Эжишкилер найыралы эртине дагны тургузар (Россия биле Тываның чижээнге)». Чогаадыг «Тыва дыл - мээң терээн дылым!»
	Дыл болгаш культура	1	
	Түрк дылдарның аразында тыва дылдың туружу	1	
	Эртеги түрк руниктиг бижикиц тураскаалдары	1	
	Тыва дылдың ажыглаттынып турар хевирлери	1	
	<i>Хыналда диктант.</i>	1	
	<i>Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг</i>	1	
Фонетика. Орфоэпия. Орфография	Фонетика. Орфоэпия. Орфография	Ниити шагы - 12+2	
	Фонетика, графикага катаптаашкын	1	Сестуц адалгазын болгаш лексиктиг утказын ылгаар. Чугаа агымынга Үннерниц ажыглаттынарын сайгарар. СезҮглелден ек-биле адаар ажык Үннерни тывар. Сингармонизм дҮРҮмнернге чагыртпайн баар таварылгаларлыг сестерни сезҮглелден тывар. Ажык эвес Үннерниц туруш талазы-биле ескерлишкиннерин тайылбырлаар. Долу болгаш долу эвес ассимиляцияны ылгаар; диссимиляцияны танып
	Орфоэпияга катаптаашкын	1	
	Орфографияга катаптаашкын	1	
	Чугаа агымынга Үннерниц	1	

	ескерлири		билир.
	Ажык уннерниц ескерлишкиннери	1	Тыва дылда метатезаны таныштырар. Сестуч фонетиктиг сайгарылгазы.
	Ажык эвес ҮННерНУ4 ескерлишкиннери. Ассимиляция	1	Литературлуг шын адалга нормалары, тыва дылда ударениениц хевирин таныштырар.
	Диссимиляция.	1	беренип эрткен орфограммаларны танып билир, сестерниц шын бижилгезин тайылбырлаар.
	Метатеза	1	Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Хыналда диктант.
	Сестуч фонетиктиг сайгарылгазы	1	Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг «Тыва дыл ХҮНҮН мээц билип турарым».
	Шын адалганыц нормалары.	1	Телевилел «Тыва дылда ек-биле адаар ажык Үннер».
	Тыва орфографияныц принциптери	1	
	Слог. Тыва дылда ударение.	1	
	<i>Хыналда диктант.</i> <i>Угаап боданыышкын хевиринге</i> <i>чогаадыг</i>	1 1	
Лексика болгаш фразеология	Лексика болгаш фразеология	Ниити шагы - 8+6	
	Тыва дылдың сес курлавырының дугайында билиг	1	Тыва дылга лексиканыц болгаш фразеологияныц ужур-дузазын билир. Тыва дылдың сес курлавырының дугайын билир.
	Сес болгаш ооц уткалары.	1	Сес - лексикологияныц ееренир кол кезии (единицазы) деп ЧҮҮЛДҮ билир.
	Лексиканыц тывылган угу	1	СестҮЦ лексиктиг утказын тодарадыр, лексиктиг утка биле билигниц аразында ылгалын ацгылаар.
	Тыва дылдың лексиказының ажыглалы	1	СестҮЦ уткаларын ылгаар. Чацгыс болгаш хей уткалыг сестерни ылгаар.

	Тыва ономастика болгаш ооц онзагайы	1	Доора болгаш кежҮрген уткалыг сестерниц тыптыр аргаларын ылгаар. СезҮглелден синонимниг, антонимниг одуругларны болгаш
	Тыва лексикография	1	омонимнерни танып билир. Сестернин утка аайы-биле каттыжарының дугайын билир.
	Тыва дылдыц фразеологизмнери.	1	Лексиканыц тывылган угун билир: ниити тҮрк, чицгине тыва болгаш Үлегерлээн сестер.
	СесТҮ4 лексиктиг сайгарылгазы	1	Лексиканыц ажыглалының аайы-биле белҮктерин ацгылап билир. Терминнерни чугаага ажыглаар.
	<i>Хыналда диктант.</i>	1	Табу болгаш эвфемизмнерни ылгаар, оларны чугаага ажыглап билир.
	<i>Словарьлыг диктант</i>	1	Чоннуц ёзу-чацчылдарын сагыыр: <i>адыг - мажаалай, чымчак базар, хайыракан, чоорганныг, кара ЧҮве, тайга ээзи, чер кулак</i> - эвфемизм.
	<i>Толевилел «Сээц адыц болгаш сен»</i>	1	Тыва ономастиканыц белҮктерин чугаага ажыглаар: антропоним, топоним, зоонимнер.
	<i>Толевилел «Эргижирээн сестерниц борҮНрҮ ХҮнде ажыглалы»</i>	1	Лингвистиктиг словарьлар, энциклопедиялар-била ажылдаар.
	<i>Толевилел «Хуу ЧҮве аттарының ниити ЧҮве аттарынче шилчий бээри»</i>	1	Фразеологизмнерниц утказын билир, идиома болгаш фразеологтуг каттыжыышкыннарны ылгаар, чугааныц байдалын барымдаалап, оларны ажыглаар.
Морфемика болгаш морфология	<i>Словарьлыг диктант</i>	1	СезҮглелден фразеологизмнерни таныыр, уткаларын тайылбырлаар, синонимнерин тывар.
			Фразеологизмнерниц синонимниг одуруглар тургузарынга киржилгезин билир, оларны орус дылче очулдуар.
Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Хыналда диктант. Словарьлыг диктант. Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг «Хуу аттар делегейинге». Телевилел «Сээц адыц болгаш сен». Бердинген тема ёзугаар харылзаалыг чугаа тургузар. Телевилел «Эргижирээн сестерниц бегунгу хҮнде ажыглалы»; «Хуу чҮве аттарының ниити чҮве аттарынче шилчий бээри».			
Морфемика болгаш морфология	Морфемика болгаш морфология	Ниити шагы - 17+4	

Сес тургузуунуң дугайында билиг	1	Сес тургузуу, чогаадылгазы болгаш морфология дугайында теорияны билир.
Сес чогаадылгазының дугайында билиг	1	Сес чогаадыр аргаларны: лексико-семантиктиг, морфологтут, синтаксистиг, морфолог-синтаксистиг билир.
Сес чогаадыр аргалар.	1	Аббревиация, калька аргаларын билир. Конверсия, изоляция аргалары.
Лексика-семантиктиг арга	1	Сестуц морфемниг сайгарылгазын кылыр.
Морфологтут арга.	1	Чугаа кезектерин аңгылаарының барымдааларын билир. Аттыг чугаа кезектериниң ниити демдектерин, синтаксистиг хҮлээлгелерин аңгылаар.
Синтаксистиг арга	1	Тускай чугаа кезектериниң лексика-семантиктиг белҮктерин ылгаар. Тускай чугаа кезектериниң грамматиктиг хевирлерин ылгаар.
Морфолог-синтаксистиг арга	1	Аас болгаш бижимел чугаага кылыг сезҮНҮЦ хевирлерин, ат орнун, наречиелерни шын кылдыр ажыглаар, дылдың нормаларын сагыыр.
Аббревиация болгаш калька аргазы.	1	Дузалаал чугаа кезектериниң онзагайын тодарадыр.
Конверсия аргазы.	1	Чугаа кезектериниң морфологтут сайгарылгазын кылыр.
Изоляция аргазы.	1	Аас болгаш бижимел чугаага морфология биле орфографияның аразында харылзаазын сагыыр.
Сестуц морфемниг сайгарылгазы	1	Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар.
Морфология Морфологияга ниити катаптаашкын.	1	Немелде онаалгалыг диктант. Словарьлыг диктант.
Тускай чугаа кезектериниң грамматиктиг уткалары	1	Чурумал хевиринге чогаадыг «Залог болгаш вид хевирлериниң ужур-дузазы».
Тускай чугаа кезектериниң грамматиктиг хевирлери	1	Немелде онаалгалыг эдертиг.
Тускай чугаа кезектериниң синтаксистиг хҮлээлгелери	1	Шинчилел ажылы «Междометие болгаш Үн етгунер сестер».
Дузалаал чугаа кезектери	1	

	Чугаа кезектериниц морфологтуг сайгарылгазы	1	
	<i>Немелде онаалгалыг диктант. Словарьлыг диктант.</i>	1	
		1	
	<i>Немелде онаалгалыг эдертиг</i>	1	
	<i>Шинчилел ажылы «Междоимение болгаш Үн отт]нер сестер»</i>	1	
Чугаа. Чугааныц стили	Чугаа. Чугааныц стили	Ниити шагы - 7+5	
	Дыл болгаш чугаа	1	Дыл болгаш чугаа деп билиглерниц уткаларын тодарадыр, кызыгаарлаар. Чугаа чорудулгазыныц хевирлерин, черин (туружун) болгаш байдалын ацгылаар Аас болгаш бижимел чугаа чорудулгазыныц кол элементилерин ылгаар, оларны ацгылаар. Чугаа чорудулгазыныц хевирлери: когнитивтиг, эмоционалдыг, мотивациялыг. Чугааныц ацгы-ацгы байдалдары. Монолог болгаш диалогту ылгаар. Стильдерниц ылгавырлыг талаларын ацгылаар, ажыглаттынар черин болгаш сорулгазын тодарадыр. Стильдерни ацгылаар: албан-херек, парлалга, эртем, чугаа, чечен чогаал. Ажылдап кылган телевилелдиц тҮЦнелин бижимел-биле айтыр, чыгдынганан материалдарны ажыглап тургаш, презентацияга коргузер. Доклад, аннотация, тезистер, конспект, рецензия, реферат бижиир. Бердинген сезҮглелдерниц стиль талазы-биле эдилгезин кылыр. СезҮглелдиц стилистиктиг сайгарылгазын кылыр. СезҮглелдиц стилин, ооц ылгавырлыг демдектерин айтыр.
	Чугаа чорудулгазыныц хевирлери	1	
	Харылзажылганыц хевирлери	1	
	Чугааныц ацгы-ацгы байдалдары	1	
	Функционалдыг стильдер	1	
	СезҮглелдиц стилистиктиг сайгарылгазы	1	
	СезҮглелди чаартырыныц хевирлери	1	
	<i>Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар.</i>	1	
	<i>Немелде онаалгалыг диктант.</i>	1	
	<i>Эдертиг</i>	1	
	<i>Кластер</i>	1	

	<i>БелҮк-биле ажыл «Тыва дылда чугаа стильдери»</i>	1	Тыва дылдың электроннуг корпусу-биле ажылдаар; сезҮглелди эде тургузар; кол болгаш ийи чергениң медээлерин аңгылаар. СезҮглелдиң стилистиктиг сайгарылгазын кылыр. Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Немелде онаалгалыг диктант. Эдертиг. Кайы-бир стильдиң материалдарына даянып, кластер тургузар. БелҮк-биле ажылдың хыналдазы «Тыва дылда чугаа стильдери» (тыва улустуң тоолдарына даяныр).
--	---	---	--

ТЕМАЛЫГ ПЛАНААШКЫН
класс (33 шак)

11

Блок	Тема (ооң иштинче кирип турар билиглер)	Шак саны ниити б/ш тема аайы-биле	Тургузукчулар
Дыл дугайында ниити билиглер	Дыл дугайында ниити билиглер	Ниити шагы - 4	
	Дыл - тускай система	1	Лингвистиктиг билиглерниң системазын чугаалажыр. Дылдың тургузуун, ооң адырларының болгаш ееренир кезектериниң системазын билир. Сестуң фонемниг, морфемниг, синтаксистиг болгаш лексиктиг сайгарылгазы. Тыва дылдың хегжҮлдезинге эртемден тҮркологтарның болгаш дыл эртемденнериниң ужур-дузазы. Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Хыналда диктант. Белеткеп каан сезҮглелге эдертиг бижири.
	Дылдың фонемниг, морфемниг деңнелдери	1	
	Дылдың лексиктиг деңнели	1	
	Дылдың синтаксистиг деңнели	1	
	<i>Хыналда диктант.</i>		
	<i>Эдертиг</i>		
	<i>СезҮглел-биле ажыл: фонемниг,</i>		

	<i>морфемниг, лексиктиг, синтаксистиг сайгарылгалар</i>		СезҮглел-биле ажыл: фонемниг, морфемниг, лексиктиг, синтаксистиг сайгарылгалар.
	<i>Толевилел «Дыл - культураның сайзыраарының аргазы»</i>		Телевилел «Дыл - культураның сайзыраарының аргазы». ТҮркология болгаш дыл эртемденнериниң ажылдарына хамаарышкан шинчилел ажылы кылыр.
Синтаксис болгаш пунктуация	Синтаксис болгаш пунктуация	Ниити шагы - 9	
	Синтаксис болгаш пунктуацияның кол билиглери	1	Синтаксис болгаш пунктуацияның айтырыгларын билир.
	Сес каттыжышкыны	1	Сес каттыжышкынына хамаарышкан билиглерни ханыладыр, оларны ылгаар, сезҮглел иштинде домактардан сес каттыжышкыннарының езек болгаш чагырткан сестериниң аразында уткалыг хамаарылгаларын тайылбырлаар.
	Синтаксистиг харылзаалар	1	Сес каттыжышкынының сайгарылгазы.
	Домак дугайында билиг. Домактың чугула шынарлары	1	Домакта сес каттыжышкыннарының кезектериниң каттыжып чоруур холбааларын тывар.
	Домакта сестерниң туружу. Домактың грамматиктиг ооргазы	1	Сес каттыжышкыннары болгаш домактарның тургузуг болгаш утка талазы-биле онзагай талаларын сайгарар.
	Домактарны белҮктээри. БедҮҮн болгаш нарын домактар	1	Сес каттыжышкынының сайгарылгазын кылыр.
	Домактың тускайлаан кежигуннери	1	Домак дугайында билигни катаптаар, оларның кол шынарларын, домакка каттыжар чурумун айтыр.
	Нарын домактың хевирлери, оларга бижик демдектери. Нарын синтаксистиг конструкция	1	БедҮҮн, нарынчылтыг болгаш нарын домактарны аңгылаар.
	Дорт болгаш доора чугаа	1	Домактың грамматиктиг ооргазын тывар; домактың чугула болгаш ийиги черге кежигуннерин тывар.
	<i>Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар.</i>		Чаңгыс аймак кежигуннерни тодарадыр, бижик демдектерин салыр.
	<i>Немелде онаалгаларлыг диктант</i>		Чаңгыс аймак болгаш чаңгыс аймак эвес тодарадылгаларны ылгаар.
	<i>Угаап боданышкын хевиринге чогаадыг.</i>		Тускайлаан болгаш тодарадыкчы сестерни тывар.
	<i>Кыска чогаадыг</i>		Тускайлаан кежи^ннерлиг домактарны бедҮҮн,

	<i>Шинчилелажылы «Тыва болгаш орус дылдарда чаңгыс составтыг домактар»</i>		нарынчыттынмаан домактар кылдыр эде тургузар. Кирилде сестерлиг, кирилде домактарлыг, адалгаларлыг домактарга бижик демдектерин салыр.
	<i>Телевилел камгалалы «БедҮүн домак дугайында»</i>		Нарын домактың кезектериниң кызыгаарын тывар; нарын домакты чагырышкан болгаш чагырышпаан деп ылгаар.
	<i>СезҮглел-биле ажыл</i>		Чагырышпаан нарын домактарга чогуур бижик демдектерин салыр. Чагырышпаан нарын домактың синтаксистиг сайгарылгазын кылыр. Чагырышкан нарын домакта тайылбыр домактарның хевирлерин айтыр, оларның аразында холбажыр аргаларын тодарадыр. Чагырышкан нарын домактарга чогуур бижик демдектерин салыр. БедҮүн домактарга болгаш нарын домактарга домак кезигуннериниң туружун сагыыр. Чагырышкан нарын домактың синтаксистиг сайгарылгазын кылыр. Нарын синтаксистиг конструкцияларның иштинде домактарның кызыгаарын, оларның аразында холбажыр аргаларын тодарадыр. Дорт болгаш доора чугааны аңгылаар, оларга чогуур бижик демдектерин салыр. Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Немелде онаалгаларлыг диктант. Угаап боданышкын хевиринге чогаадыг «Мээң авам онзагай». Кыска чогаадыг «Келир Үеде мээң мергежилим». Шинчилел ажылы «Тыва болгаш орус дылдарда чаңгыс составтыг домактар». Телевилел камгалалы «БедҮүн домак дугайында». СезҮглел-биле ажыл. Бердинген сезҮглелге чогуур бижик демдектерин салыр.

			Белеткеп каан сөзҮгүлелге бижик демдектерин салыр, частырыгларын эдер.
Чугаа стили	Чугаа стили	Ниити шагы - 10	
	Публицистика стили, ооң хевирлери	1	Публицистика (парлалга) стилиниң шынар демдектерин айтыр.
	Публицистика стилиниң сайгарылгалыг жанрлары	1	Парлалга стилиниң лексика болгаш синтаксис талазы-биле оназагай талаларын айтыр, эртем терминнерин ажыглаар.
	Публицистика стилиниң медээ дамчыдар жанрлары	1	Парлалга стилиниң жанрларынга сөзҮгүлелдер тургузар: медээ дамчыдары (демдеглел, интервью, репортаж, отчет),
	Аас-биле дыцнадыг, ооң хевирлери	1	сайгарылгалыг (статья, рецензия), Чечен чогаал стилинге ажыглаар дылдың аргаларын, сестер,
	Албан-херек стили, ооң хевирлери болгаш ылгавыр демдектери.	1	домактарның стиль талазы-биле ажыглалын тодарадыр. Албан-херек стилиниң жанрларын бижиң билер.
	Албан-херек бижиктери	1	Чечен чогаал стилинге хамаарышкан сөзҮгүлелдиң сайгарылгазын кылыр. Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар.
	Резюме.	1	Шилилге диктант.
	Чечен чогаал стили	1	Чогаадыг. Стильдерниң кайы-бир хевирин ажыглавышаан, «Бойдус чаңы болчумча чок», «Тооруктуг долгай таңдым долганзымза, тодар-ла мен...», «Суурумнуң ыдыктыг чери» (еереникчиниң шилилгези-биле) деп темаларның кайы бирээзинге бижиң.
	Уран-чечен аргалар	1	Телевилел камгалалы «СөзҮгүлелдиң уран-чечени» (еереникчиниң шилилгези-биле)
	Стилистиктиг фигуралар	1	
	<i>Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Шилилге диктант</i>		
	<i>Чогаадыг</i>		
	<i>Телевилел камгалалы</i>		

Чугаа культуразы	Чугаа культуразы	Ниити шагы - 10	
	Чугаа культуразы - лингвистиканың бир адыры	1	Чугаалажылга Үезинде чугаа культуразының чамдык айтырыгларын ылгаар болгаш шын ажыглаар:
	Чугаа культуразының кол талалары	1	нормажиттынган, коммуникативтиг, чугаа этиказын сагыры. Номчулга Үезинде сестерни шын адаар, Үн
	Бодунуң болгаш еске кижиниң чугаазын енелээри	1	доктаашкыннарын сагыыр, логиктиг ударениелерни салыр. Аас болгаш бижимел чугаа культуразын сагыыр.
	Хей улус мурнунга 4Үе чугаалаарының культуразы	1	Бодунуң болгаш еске кижиниң чугаазының тургузуун хайгаараар, сайгарар, Үнелээр.
	Чугаа этикединиң онзагайы	1	Хей улус мурнунга чҮе чугаалап тура, литературлуг дылдың нормаларын сагыыр.
	Албан ёзузу-биле харылзажырының культуразы	1	Мергежилгелер кылып тура, тыва дылдың орфоэпия, лексика, грамматика, стиль талазы-биле нормаларын сагыыр.
	Аас болгаш бижимел чугаа культуразы	1	Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар.
	Дылдың нормалары болгаш ооң хҮлээлгелери	1	Чогаадыг-эссе: «Кандыг чугааны эки дээрил?» Угаап боданышкын хевиринге чогаадыг: «Литературлуг норма дээрге ...».
	Тыва литературлуг дылдың нормалары	1	Шинчилел ажылы. «Чугаа этикедин сагыры - кижиниң ниити культуразының демдээ».
	Стиликтиг нормалар	1	Немелде онаалгаларлыг тҮЦнел хыналда диктант.
	<i>Чогаадыг-эссе: «Кандыг чугааны эки дээрил?»</i>		
	<i>Угаап боданышкын хевиринге чогаадыг: «Литературлуг норма дээрге ...»</i> <i>Шинчилелажылы. «Чугаа этикедин сагыры - кижиниң ниити культуразының демдээ»</i>		
	<i>Немелде онаалгаларлыг туңнел хыналда диктант</i>		

ТЕМАЛЫГ ПЛАННААШКЫН
11 класс (68 шак)

Блок	Тема (ооц иштинче кирип турар билиглер)	Шак саны ниити б/ш тема аайы-биле	Тургузукчулар
Дыл дугайында ниити билиглер	Дыл дугайында ниити билиглер	Ниити шагы - 5+7	
	Дыл - тускай система	1	Лингвистиктиг билиглерниц системазын чугаалажыр. Дылдың тургузуун, ооц адырларының болгаш ееренир кезиктериниң системазын билир.
	Дылдың фонемниг децнели	1	
	Дылдың морфемниг децнели	1	
	Дылдың лексиктиг децнели	1	Сестуц фонемниг, морфемниг, синтаксистиг болгаш лексиктиг сайгарылгазы. Тыва дылдың хегжҮлдезинге эртемден тҮркологтарның болгаш дыл эртемденнериниң ужур-дузазы.
	Дылдың синтаксистиг децнели	1	
	<i>Хыналда диктант.</i>	1	Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Хыналда диктант.
	<i>Эдертиг</i>	1	Белеткеп каан сезҮглелге эдертиг бижири. СезҮглел-биле ажыл: фонемниг, морфемниг, лексиктиг, синтаксистиг сайгарылгалар.
	<i>СозҮглел-биле ажыл: фонемниг сайгарылга</i>	1	Телевилел «Дыл - культураның сайзыраарының аргазы». ТҮркология болгаш дыл эртемденнериниң ажылдарынга хамаарышкан шинчилел ажылы кылыр.
	<i>СозҮглел-биле ажыл: морфемниг сайгарылга</i>	1	
	<i>СозҮглел-биле ажыл: лексиктиг сайгарылга</i>	1	
	<i>СозҮглел-биле ажыл: синтаксистиг сайгарылга</i>	1	
	<i>Толевилел «Дыл - культураның сайзыраарының аргазы»</i>	1	

Синтаксис болгаш пунктуация	Синтаксис болгаш пунктуация	Нийти шагы - 16+6	
	Синтаксистиг кол билиглери	1	Синтаксис болгаш пунктуацияныц айтырыгларын билир.
	Пунктуацияныц кол билиглери	1	Сес каттыжыышкынынга хамаарышкан билиглери ханыладыр, оларны ылгаар, сес үглел иштинде домактардан сес каттыжыышкыннарыныц езек болгаш чагырткан
	Сес каттыжыышкыны	1	сестериниц аразында уткалыг хамаарылгаларын тайылбырлаар.
	Синтаксистиг харылзаалар	1	Сес каттыжыышкыныныц сайгарылгазы.
	Домак дугайында билиг.	1	Домакта сес каттыжыышкыннарыныц кезектериниц каттыжып чоруур холбааларын тывар.
	Домактыц чугула шынарлары	1	Сес каттыжыышкыннары болгаш домактарныц тургузут болгаш утка талазы-биле онзагай талаларын сайгарар.
	Домакта сестерниц туружу	1	Сес каттыжыышкыныныц сайгарылгазын кылыр.
	Домактыц грамматиктиг ооргазы	1	Домак дугайында билигни катаптаар, оларныц кол шынарларын, домакка каттыжар чурумун айтыр.
	Домактарны белүктээри	1	Бедүүн, нарынчыттынган болгаш нарын домактарны ацгылаар.
	Бедүүн домактар	1	Домактыц грамматиктиг ооргазын тывар; домактыц чугула болгаш ийиги черге кезигуннерин тывар.
	Нарын домактар	1	Чацгыс аймак кезигуннерни тодарадыр, бижик демдектерин салыр.
	Домактыц тускайлаан кезиш уннери	1	Чацгыс аймак болгаш чацгыс аймак эвес тодарадылгаларны ылгаар.
	Нарын домактыц хевирлери	1	Тускайлаан болгаш тодарадыкчы сестерни тывар.
	Нарын домакка бижик демдектери	1	Тускайлаан кезишнерлиг домактарны бедүүн, нарынчыттынмаан домактар кылдыр эде тургузар.
	Нарын синтаксистиг конструкция	1	Кирилде сестерлиг, кирилде домактарлыг, адалгаларлыг домактарга бижик демдектерин салыр.
	Дорт болгаш доора чугаа	1	Нарын домактыц кезектериниц кызыгаарын тывар; нарын домакты чагырышкан болгаш чагырышпаан деп ылгаар.
	<i>Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар.</i>	1	Чагырышпаан нарын домактарга чогуур бижик демдектерин салыр.

	<i>Немелде онаалгаларлыг диктант</i>	1	Чагырышпаан нарын домактыц синтаксистиг сайгарылгазын кылыр.
	<i>Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг. Кыска чогаадыг</i>	1	Чагырышкан нарын домакта тайылбыр домактарныц хевирлерин айтыр, оларныц аразында холбажыр аргаларын тодарадыр.
	<i>Шинчилелажылы «Тыва болгаш орус дылдарда чацгыс составтыг домактар»</i>	1	Чагырышкан нарын домактарга чогуур бижик демдектерин салыр.
	<i>Телевилел камгалалы «БедҮҮн домак дугайында»</i>	1	БедҮҮн домактарга болгаш нарын домактарга домак кижигуннериниц туружун сагыыр.
	<i>СозҮглел-биле ажыл</i>	1	Чагырышкан нарын домактыц синтаксистиг сайгарылгазын кылыр. Нарын синтаксистиг конструкцияларныц иштинде домактарныц кызыгаарын, оларныц аразында холбажыр аргаларын тодарадыр. Дорт болгаш доора чугааны ацгылаар, оларга чогуур бижик демдектерин салыр. Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Немелде онаалгаларлыг диктант. Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг «Мээц авам онзагай». Кыска чогаадыг «Келир Үеде мээц мергежилим». Шинчилел ажылы «Тыва болгаш орус дылдарда чацгыс составтыг домактар». Телевилел камгалалы «БедҮҮн домак дугайында». СозҮглел-биле ажыл. Бердинген сезҮглелге чогуур бижик демдектерин салыр. Белеткеп каан сезҮглелге бижик демдектерин салыр, частырыгларын эдер.
Чугаа стили	Чугаа стили	Ниити шагы - 16+3	
	Публицистика стили	1	Публицистика (парлалга) стилиниц шынар демдектерин

Публицистика стилиниц хевирлери	1	айтыр.
Статья	1	Парлалга стилиниц лексика болгаш синтаксис талазы-биле оназагай талаларын айтыр, эртем терминнерин ажыглаар.
Үнелел	1	Парлалга стилиниц жанрларынга сезҮглелдер тургузар: медээ дамчыдары (демдеглел, интервью, репортаж, отчет),
Рецензия	1	сайгарылгалыг (статья, рецензия),
Интервью	1	Чечен чогаал стилинге ажыглаар дылдың аргаларын, сестер, домактарның стиль талазы-биле ажыглалын тодарадыр Албан-херек стилиниц жанрларын бижип билир.
Репортаж	1	Чечен чогаал стилинге хамаарышкан сезҮглелдиң сайгарылгазын кылыр.
Аас-биле дыцнадыг, ооц хевирлери	1	Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар.
Албан-херек стили, ооц онзагай демдектери	1	Шилилге диктант.
Албан-херек стилиниц хевирлери	1	Чогаадыг. Стильдерниң кайы-бир хевирин ажыглавышаан, «Бойдус чацы болчумча чок», «Тооруктуг долгай тацдым долганзымза, тодар-ла мен...», «Суурумнуң ыдыктыг чери» деп темаларның кайы-бирээзинге (еереникчиниң шилилгези-биле) бижиир.
Албан-херек бижиктери	1	Телевилел камгалалы «СезҮглелдиң уран-чечени» (еереникчиниң шилилгези-биле)
Резюме.	1	
Портфолио долдурары	1	
Чечен чогаал стили	1	
Уран-чечен аргалар	1	
Стилистиктиг фигуралар	1	
Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Шилилге диктант	1	

	<i>Чогаадыг</i>	1	
	<i>Толевилел камгалалы</i>	1	
Чугаа культуразы	Чугаа культуразы	Нииiti шагы - 11+4	
	Чугаа культуразы - лингвистиканыц бир адыры	1	Чугаалажылга Үезинде чугаа культуразыныц чамдык айтырыгларын ылгаар болгаш шын ажыглаар:
	Чугаа культуразыныц кол талалары	1	нормажыттынган, коммуникативтиг, чугаа этиказын сагыыры. Номчулга Үезинде сестерни шын адаар, Үн доктаашкыннарын
	Бодунуц болгаш еске кижиниц чугаазын Үнелээри	1	сагыыр, логиктиг ударениелерни салыр. Аас болгаш бижимел чугаа культуразын сагыыр.
	Хей улус мурнунга 4Үе чугаалаарыныц культуразы	1	Бодунуц болгаш еске кижиниц чугаазыныц тургузуун хайгаараар, сайгарар, Үнелээр.
	Чугаа этикединиц онзагайы	1	Хей улус мурнунга мурнунга чҮве чугаалап тура, литературлуг дылдың нормаларын сагыыр.
	Албан ёзузу-биле харылзажырыныц культуразы	1	Мергежилгелер кылып тура, тыва дылдың орфоэпия, лексика, грамматика, стиль талазы-биле нормаларын сагыыр.
	Аас чугаа культуразы	1	Чогаадыкчы болгаш хыналда ажылдар. Чогаадыг-эссе: «Кандыг чугааны эки дээрил?»
	Бижимел чугаа культуразы	1	Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг: «Литературлуг норма дээрге ...».
	Дылдың нормалары болгаш ооц хҮлээлгелери	1	Шинчилел ажылы. «Чугаа этикедин сагыыры - кижиниц нииiti культуразыныц демдээ».
	Тыва литературлуг дылдың нормалары	1	Немелде онаалгаларлыг тҮЦнел хыналда диктант.
	Стилистиктиг нормалар	1	
	<i>Чогаадыг-эссе: «Кандыг чугааны эки дээрил?»</i>	1	
	<i>Угаап боданыышкын хевиринге чогаадыг: «Литературлуг норма</i>	1	

	<i>дээрge ...»</i>	1	
	<i>Шинчилелажылы. «Чугаа этикедин сагыыры - кижиниц ниити культуразыныц демдээ»</i>		
	<i>Немелде онаалгаларлыг туцнел хыналда диктант</i>	1	